

SCHEMA VRUCHTRWISSELING OVER 4 JAREN

(zie toelichting pagina 2)

VAK I Aardappelvak	VAK III Wortel/uienvak
Aardappel	Zomerwortel/winterwortel
Tuinboon	Sjalot
Pompoen	Ui
Suikermaïs	Bieten
Komkommer	Witlof
VAK II Koolvak	VAK IV Bonen/erwtenvak
Koolsoorten	Stambonen/stokbonen
Raduijs	Peulen/erwten
Tomaat	Knolselderij/bleeksederij
Spinazie	Prei
Raapstelen	Sla/andijvie

De vruchtopvolging is dus:

Eerste jaar	Tweede jaar	Derde jaar	Vierde jaar
Aardappel (vak I)	Kool (vak I)	Wortel (vak I)	Bonen (vak I)
Kool (vak II)	Wortel (vak II)	Bonen (vak II)	Aardappel (vak II)
Wortel (vak III)	Bonen (vak III)	Aardappel (vak III)	Kool (vak III)
Bonen (vak IV)	Aardappel (vak IV)	Kool (vak IV)	Wortel (vak IV)

De vakken liggen dus vast op de moestuin. De gewassen rouleren over de vakken. Het vijfde jaar in het betreffende vak is weer als in het eerste jaar.

Toelichting op het schema

Combinatieteelt

Door vruchtwisseling voorkom je dat gewassen van dezelfde familie elkaar direct opvolgen op de moestuin doordat je pas na 4 jaar weer hetzelfde gewas op dezelfde plek teelt. Hierdoor wordt aantasting door schimmels, aaltjes en insecten verminderd. Ook zijn in de vakken combinaties bij elkaar gebracht die elkaar positief beïnvloeden. B. v. wortelen naast uien misleidt de wortelvlieg en de uienvlieg

Bemesting

Ook de bemesting speelt een rol in het schema. Gewassen die weinig bemesting vragen staan bij elkaar in het wortelvak. Koolsoorten vragen juist veel mest. Dus: het koolvlak flink bemesten, behalve de plek waar de radijs komt. Die mag geen mest hebben anders wordt hij 'pierig'. Het vak waar de wortelen, enz komen niet bemesten, ze groeien op 'oude kracht'. Dit voorkomt ook aantastingen en is beter voor de bewaarkwaliteit. In het aardappelvak is de situatie anders. Aardappel vraagt een matige bemesting. Pompoen, maïs, komkommer vragen een goede bemesting. Tuinbonen hoeven in dit vak niet bemest te worden. Ook in het bonenvak is de bemesting verschillend.

Bladgewassen als sla en andijvie vragen veel mest. Ook prei, knolselderij en bleekselderij hebben flink mest nodig. Bonen hebben niet veel mest nodig.

Let op

Het is niet te vermijden dat dezelfde familie in verschillende vakken voorkomt.

Dit is het geval met:

- aardappel en tomaat (vak I en II)
- ui en prei (vak III en IV)
- witlof en sla/andijvie (vak III en IV)
- bieten en spinazie (vak II en III)

Als je deze gewassen verbouwt moet je er voor zorgen dat ze op verschillende plekken in de vakken terechtkomen. Dus b.v. in vak IV de sla/andijvie op een andere plek plannen dan de witlof in vak III. Je kunt dit makkelijk doen door elk vak b.v. in drieën onder te verdelen. Op deze manier zorg je ervoor dat ook deze gewassen van dezelfde familie pas weer na 4 jaar op dezelfde plek komen. Zie hieronder een overzicht van de belangrijkste families.

Familie van kool o.a.	Familie van uien o.a.	Familie van aardappel o.a.	Familie van bonen o.a.	Familie van sla o.a.	Familie van de wortel o.a.
Koolsoorten Koolrabi Raapstelen Rapen Radijs Rammenas Mierikswortel Gele mosterd Tuinkers	Stengelui Sjalot Prei Knoflook Bieslook	Paprika Tomaat Aubergine Peper Kaapse kruisbes	Erwt, peul Capucijner Linze Alle stam- en Stokbonen Sojabonen	Soorten sla Andijvie Witlof Groenlof Schorseneer	Selderij Peterselie Pastinaak Knolvenkel

Gewassen met weinig of geen familie zijn: veldsla, maïs, asperge, postelein
---

Tenslotte

Het is handig een deel van de tuin buiten de vakverdeling te houden. Hier kun je gewassen kwijt die meerdere jaren blijven staan, zoals aardbeien, asperges, vruchtstruiken. Zet na 2 of 3 jaar jonge aardbeiplanten op een andere plek.

Bovenstaand schema is een voorbeeld. Het hangt af van de gewassen die je wilt telen en de grootte van de tuin hoe je eigen schema er uit gaat zien. Een schema maken is even werk maar je hebt er jaren plezier van.